

EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI
AEGEAN REGION CHAMBER OF INDUSTRY

**2024/I
ÇEYREK**

İMALAT SANAYİNDE KAPASİTE KULLANIM DURUM RAPORU

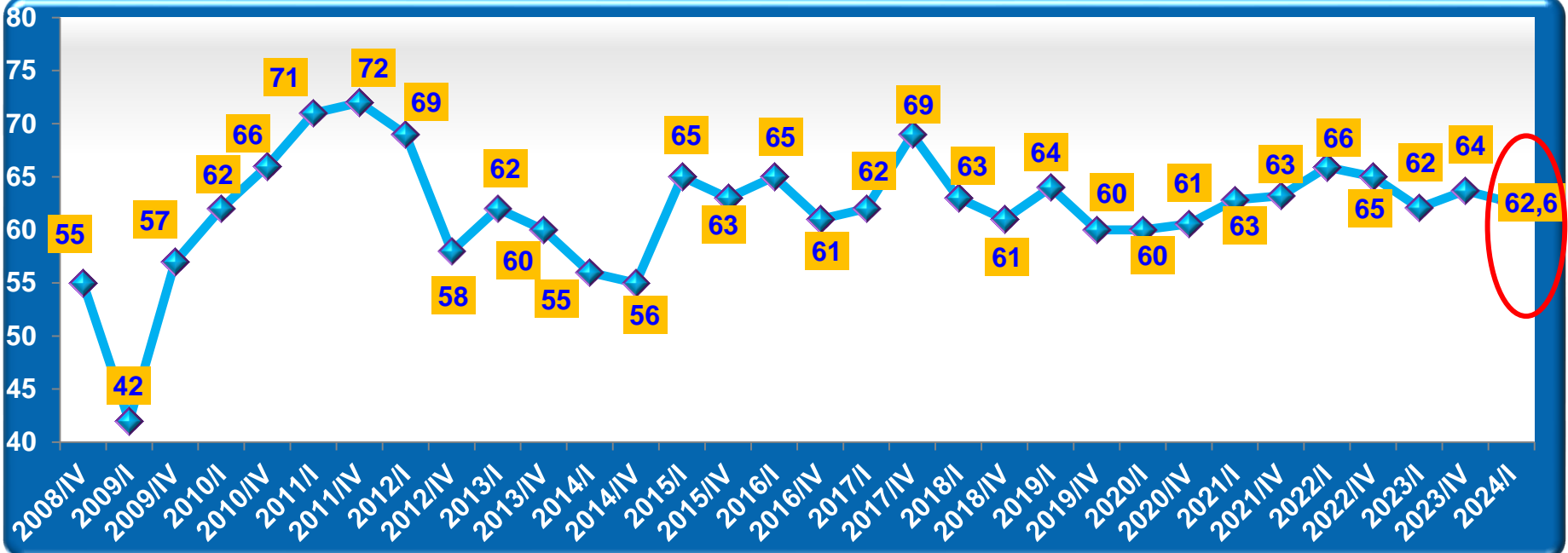
NİSAN 2024

AÇIKLAMA

- Ege Bölgesi Sanayi Odası olarak; 1980 yılından bu yana **«İmalat Sanayiinde Kapasite Kullanım Durumu»** çalışmasını yürütüyoruz.
- Merkez Bankası tarafından açıklanan aylık **Kapasite Kullanım Oranı** çalışmamızın da ana sorusunu oluşturmaktadır.
- Geçmişte kitap olarak basılan çalışmayı, 2018 yılından itibaren de kapsamlı bir rapor olarak kamuoyuna sunmak istedik.
- Çalışma; mevcut çeyrekte **gerçekleşen durum** ve sonraki çeyrekte **beklentilere** ilişkin önemli fikirler vermektedir
- **61** üyemiz, **2024 yılı I. çeyrek** için hazırlanan anket çalışmasına katılmıştır.
- Çalışma, **3 ayda bir** kısa bir anket ile üyelere sorulan sorulardan derlenmektedir.

EBSO KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)

Kapasite Kullanım Oranı, kullanılan üretim kapasitesinin yüzdesidir.

Kapasite Kullanımı, ekonomideki genel büyüme ve talebi yansıtmaktadır.

Değişimler; firmaların maliyet, karlılık ve nakit akışlarında değişimlere yol açtığı için yakından takip edilir.

EBSO üyelerine 3 ayda bir sorulan kapasite kullanım oranı bir önceki çeyreğe göre artarak; **2024 yılı I. çeyrekte %62,6** olarak gerçekleşmiştir. **2024 yılının birinci çeyreği** için ankete cevap veren firmaların **%15**'i tam kapasite ile **%85**'i atıl kapasite ile çalıştığını belirtmiştir.

EBSO SEKTÖREL KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)

YATIRIM %64,8

ARA %55,0

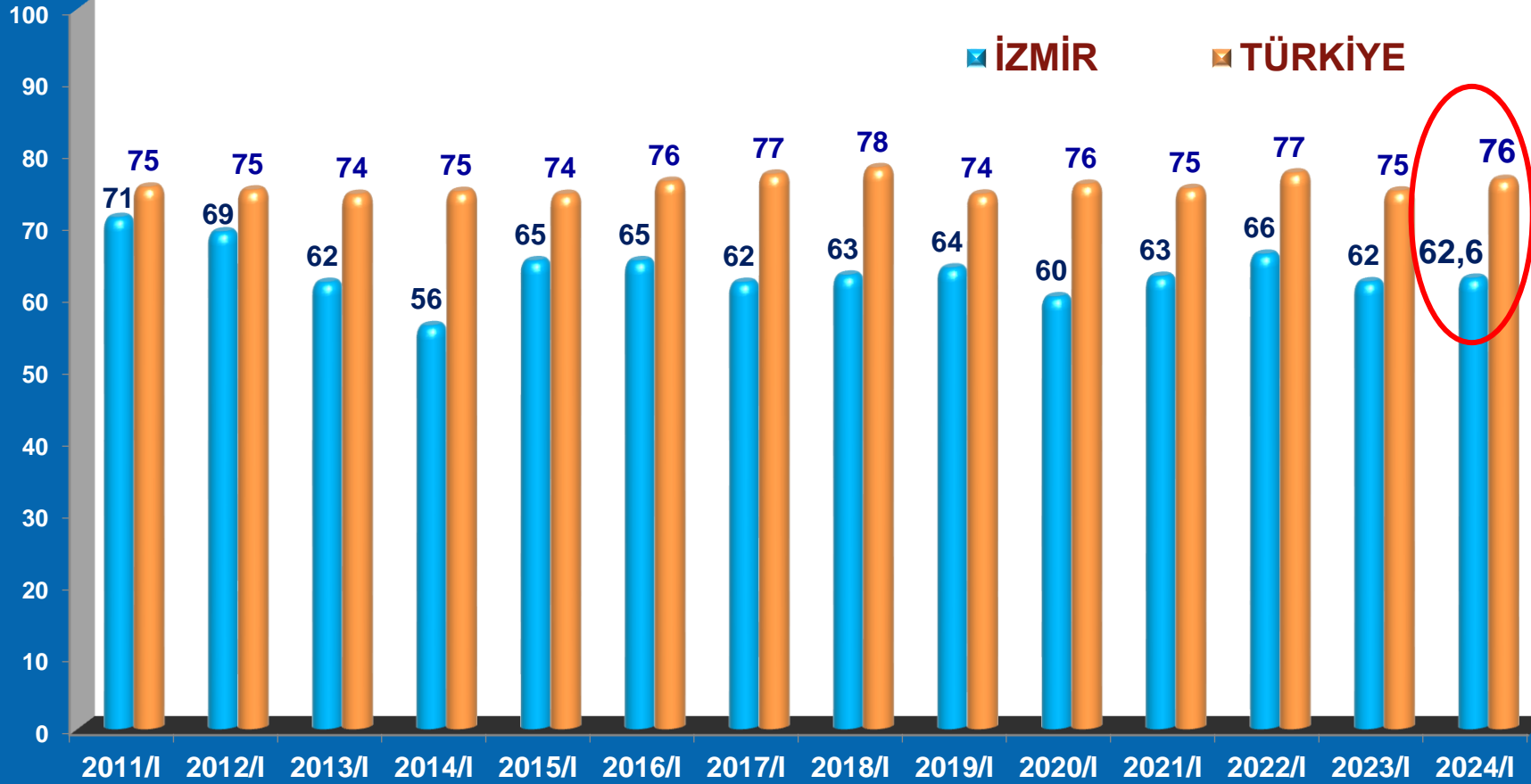
TÜKETİM %77,8

- ELEKTRİK-ELEKTRONİK SANAYİ %77,4
- TAŞIT VE OTOMOTİV YAN SANAYİ %65,5
- MAKİNA SANAYİ %58,2
- MADEN, TOPRAK, MERMER ve CAM SANAYİ %47,5

- KAĞIT VE BASIM SANAYİ %87,5
- İNŞAAT SANAYİ %68,0
- DEMİR-ÇELİK, METAL VE DÖKÜM SANAYİ %59,7
- KİMYA VE PLASTİK ÜRÜNLER SANAYİ %50,1
- ÇEŞİTLİ İMALAT SANAYİ %47,9

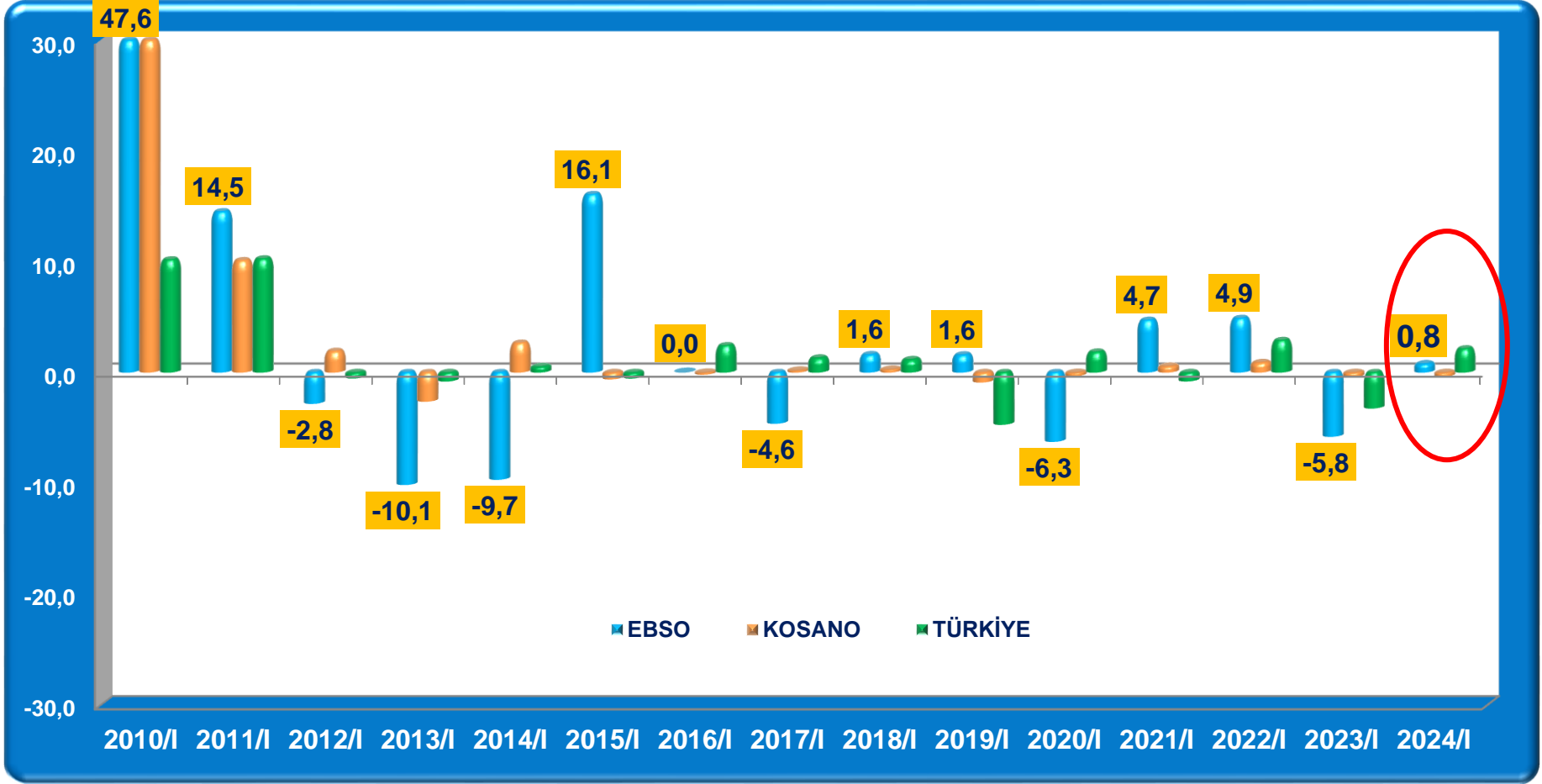
- GIDA SANAYİ %82,3
- TEKSTİL VE DERİ ÜRÜNLERİ SANAYİ %73,3

YILLAR İTİBARI İLE I. ÇEYREK KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)

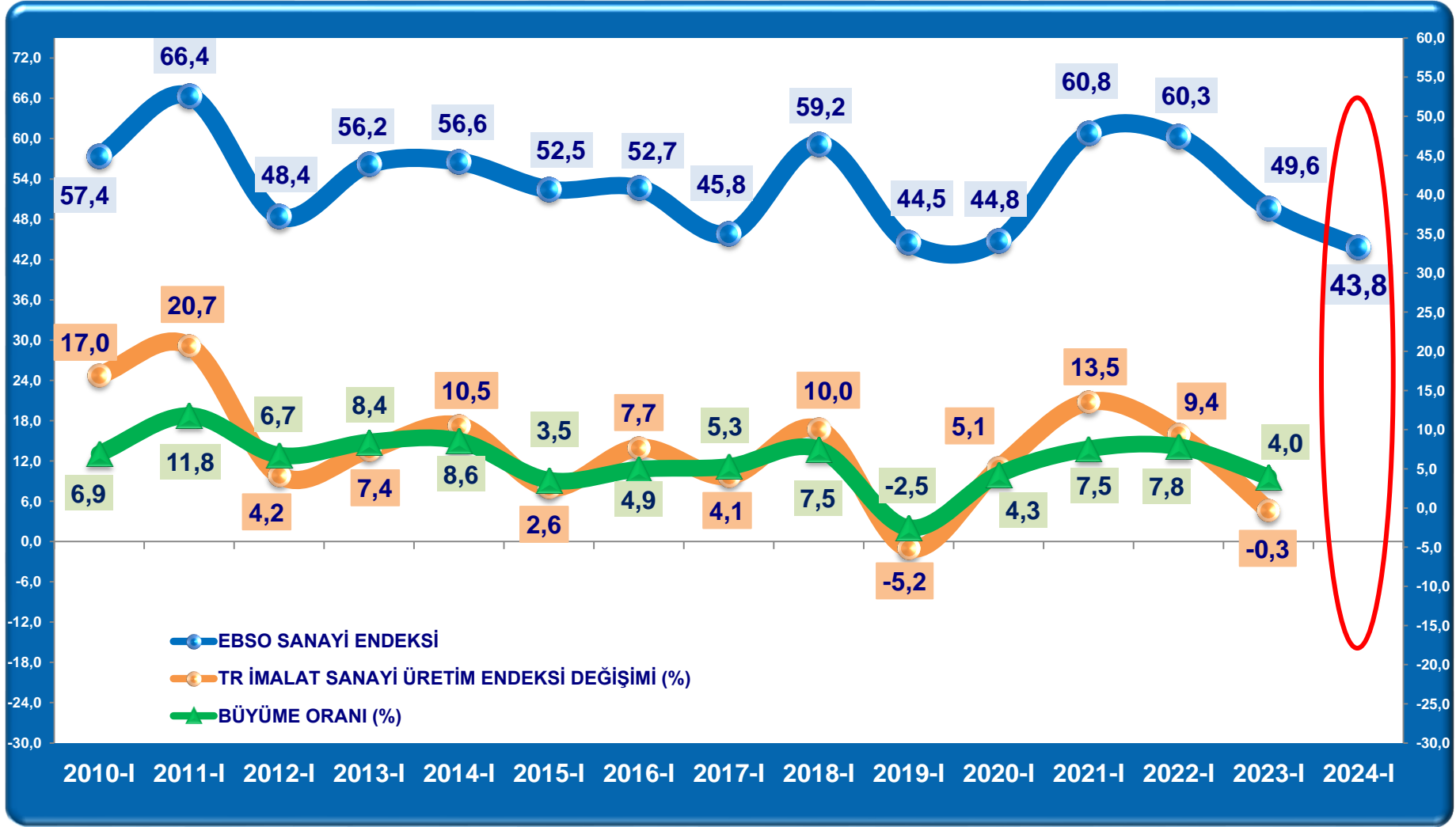
Son 10 yılın kapasite kullanım oranı ortalaması; EBSO üyelerinde %63, Türkiye genelinde %76'dır.

YILLAR İTİBARI İLE I. ÇEYREK KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)

2024 yılı I. çeyrek kapasite kullanım oranı, 2023 yılı I. çeyrek ile kıyaslandığında **0,8** puanlık bir artış yaşandığı görülmektedir.

EBSO SANAYİ ENDEKSİ&İMALAT SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ&BÜYÜME ORANI İLİŞKİSİ

Birinci çeyrekler itibariyle, **EBSO Sanayi Endeksi** ile Türkiye geneli **İmalat Sanayi Üretim Endeksi** ve **Büyüme Oranları** paralel bir ivme sergilemektedir.

KARŞILAŞTIRMALI KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)

2024

%76,3

TÜRKİYE

YILI

%70,4

KOSANO

I.

%62,6

EBSO

ÇEYREK

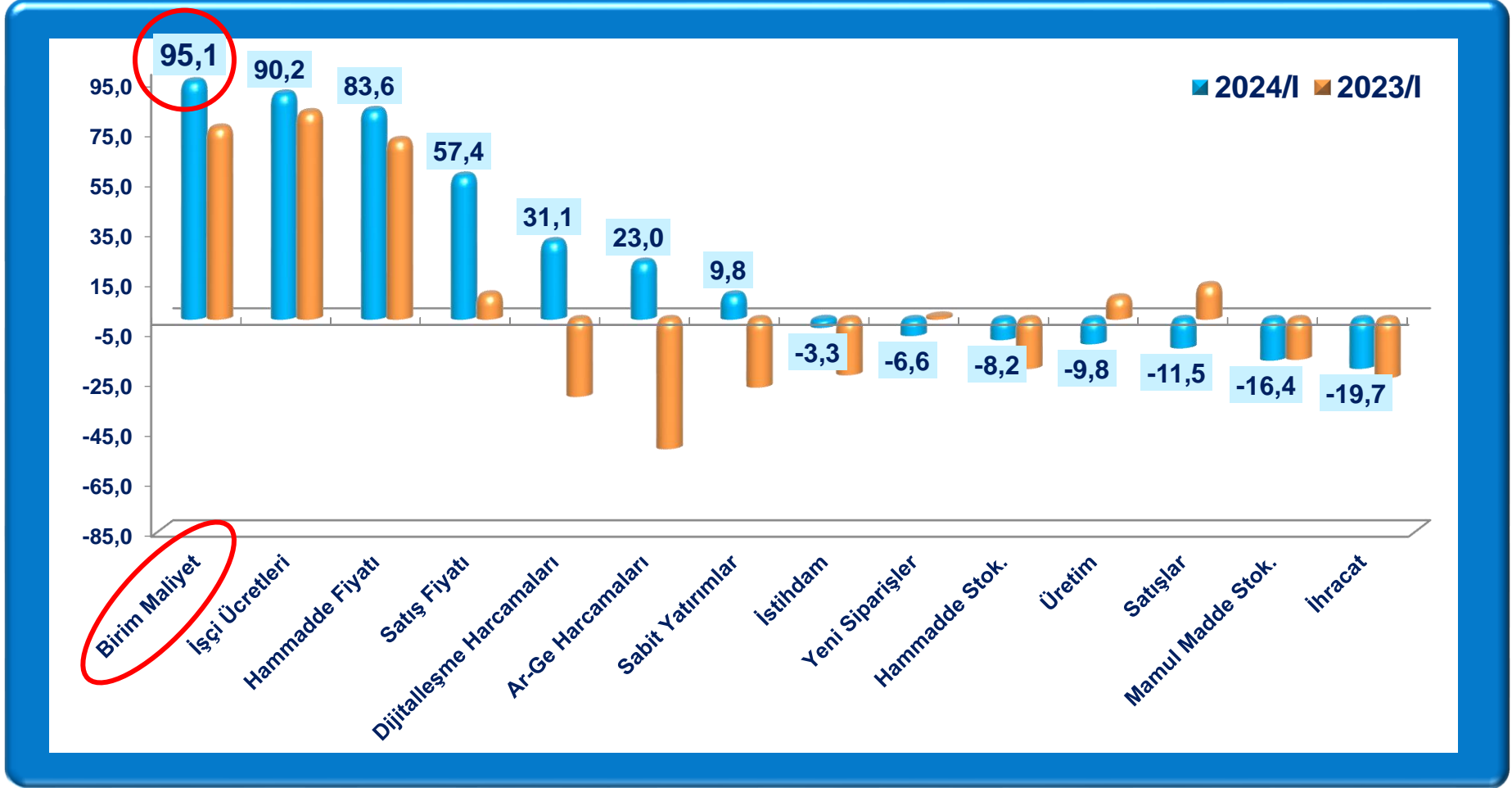
EBSO üyelerinin kapasite kullanım oranının daha düşük görünmesi, teknik olarak işletmelerin geleceği düşünerek gereğinden büyük kurulması ile ilişkilendirilebilir. Bununla birlikte; gerek Türkiye geneli, gerekse Kocaeli ile kapasite kullanım eğilimlerinin benzeşmesi ölçümün sağlıklı olduğunu da ortaya koymakta olup, **bir önceki çeyreğe göre Türkiye genelinde 0,8 puan ve Kocaeli'de 0,5 puan artış, EBSO'da 1,1 puan azalış olduğu gözlenmiştir.**

2024 YILI I. ÇEYREK AÇIKLANAN VERİLER

EKONOMİK GÖSTERGELER - TÜRKİYE	2023/IV	2024/I	DEĞİŞİM (%)
Yİ ÜFE (%)	42,0	47,7	13,6
Euro	30,6	33,5	9,5
Dolar	28,5	30,9	8,4
TÜFE (%)	62,7	66,8	6,5
Tüketici Güven Endeksi	75,8	79,7	5,1
PMI	47,7	49,8	4,5
Ekonomik Güven Endeksi	96,1	99,5	3,5
Reel Kesim Güven Endeksi	100,9	102,3	1,4
Kapasite Kullanım Oranı (%)	77,6	76,3	-1,8

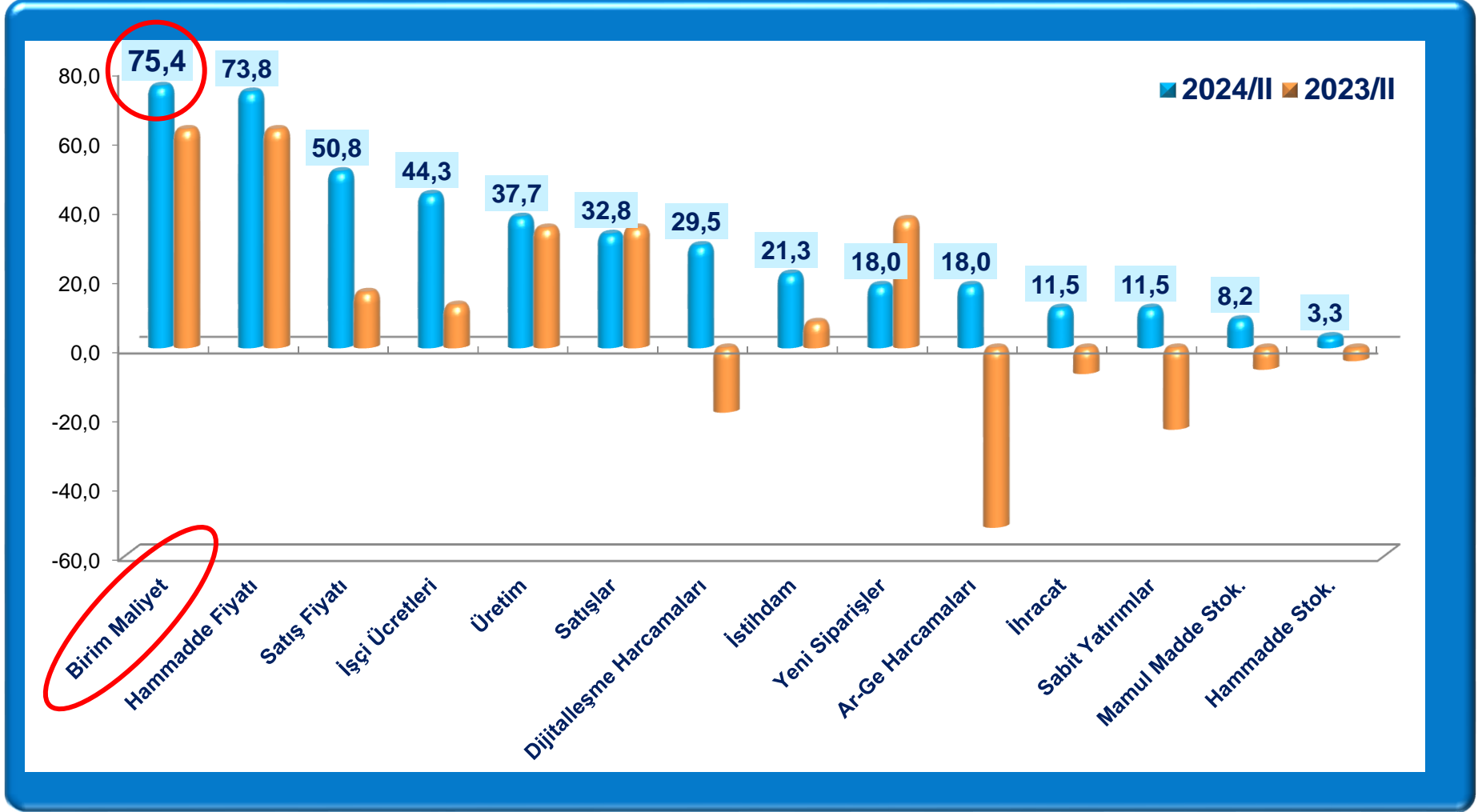
2024 yılı I. çeyrek verileri, bir önceki çeyrek ile kıyaslandığında; kapasite kullanım oranında azalış gözlenmiştir.

2024 YILI I. ÇEYREKTE NET GERÇEKLEŞME

Net gerçekleşme; ilgili başlıklarda gerçekleşen artış ve azalışın farkından elde edilir. Üyelerin **%95,1**'i **2024 yılı birinci çeyreğinde** ilk sırada **birim maliyetlerin** arttığını ifade etmiştir. Onu, işçi ücretleri ve hammadde fiyatları izlemiştir.

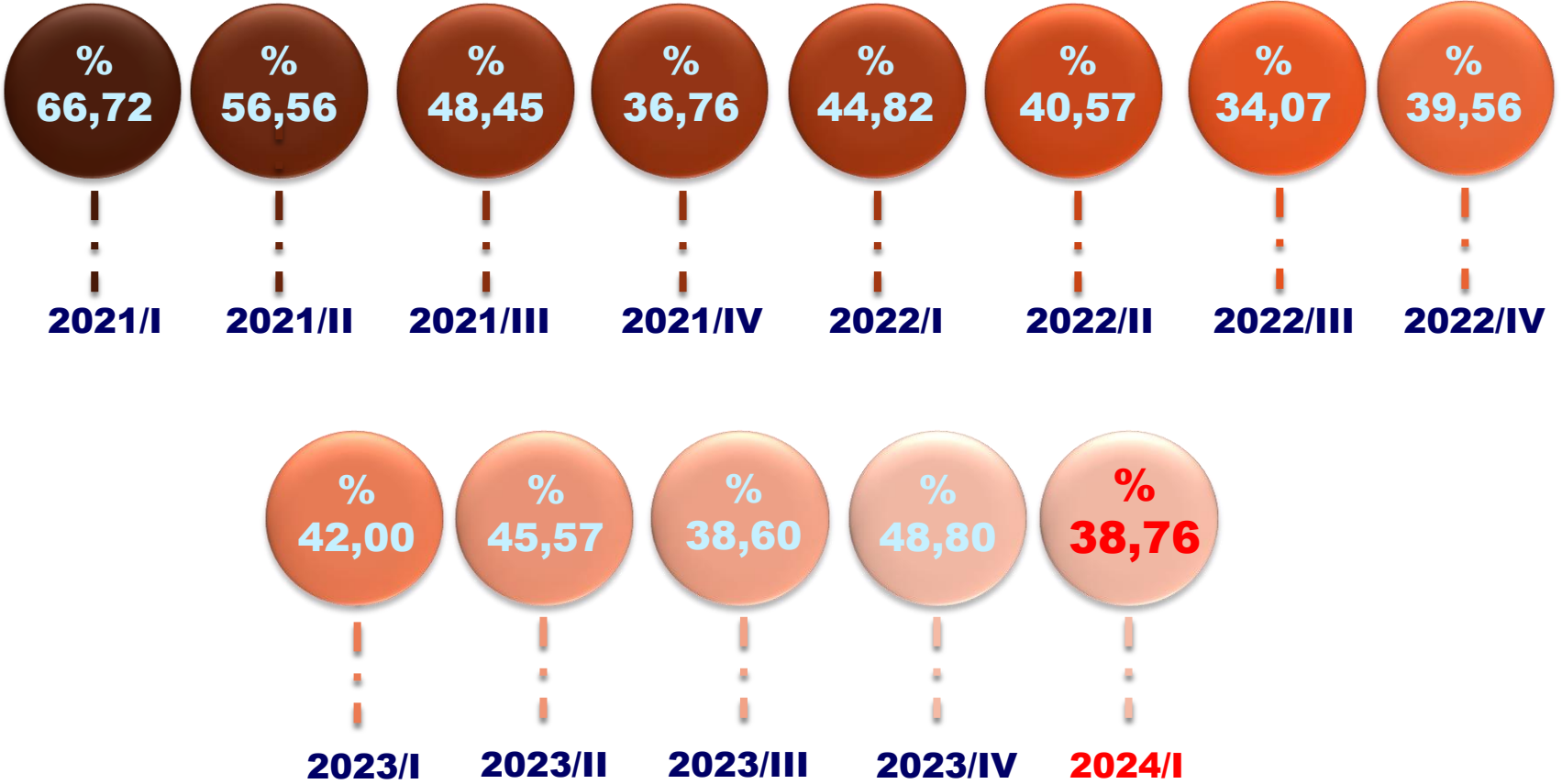
2024 YILI II. ÇEYREK İÇİN NET BEKLENTİLER

Üyelerin **%75,4**'ü **2024 yılının ikinci çeyreğinde birim maliyetin** ilk sırada artacağını, hammadde fiyatlarının ve satış fiyatlarının bunu izleyeceğini belirtmiştir.

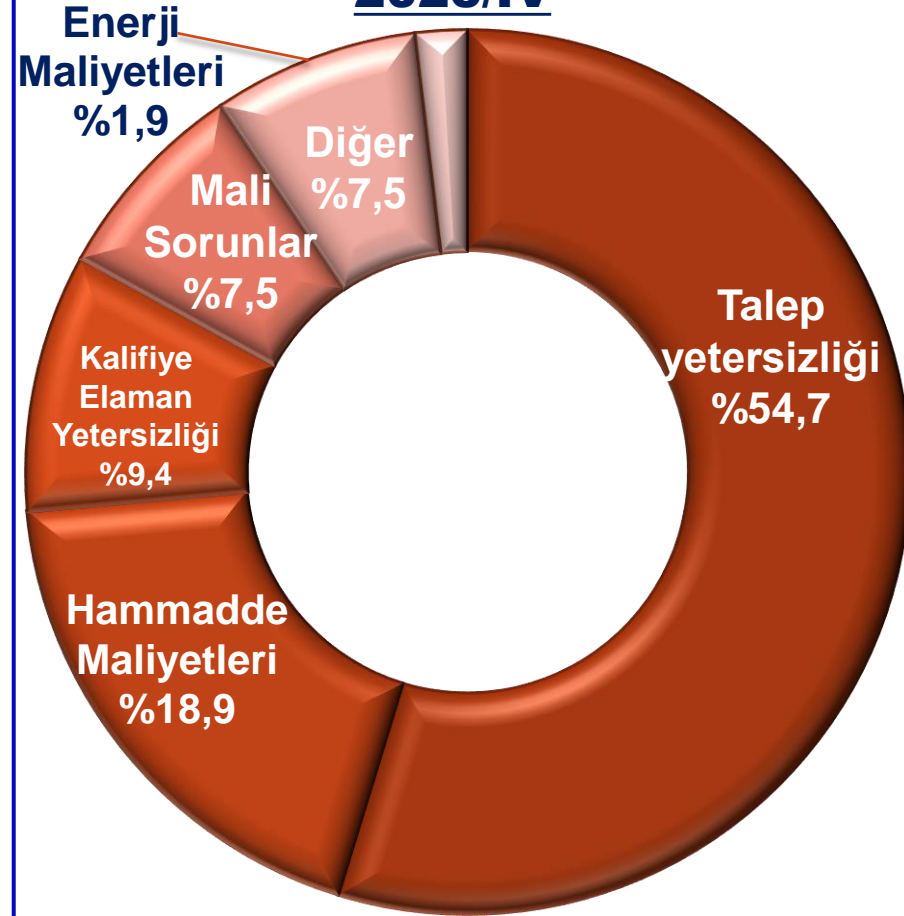
FASON ÜRETİM PAYI (%)

2024 yılı birinci çeyrekte fason üretim oranı **%38,8** olarak gerçekleşmiştir.

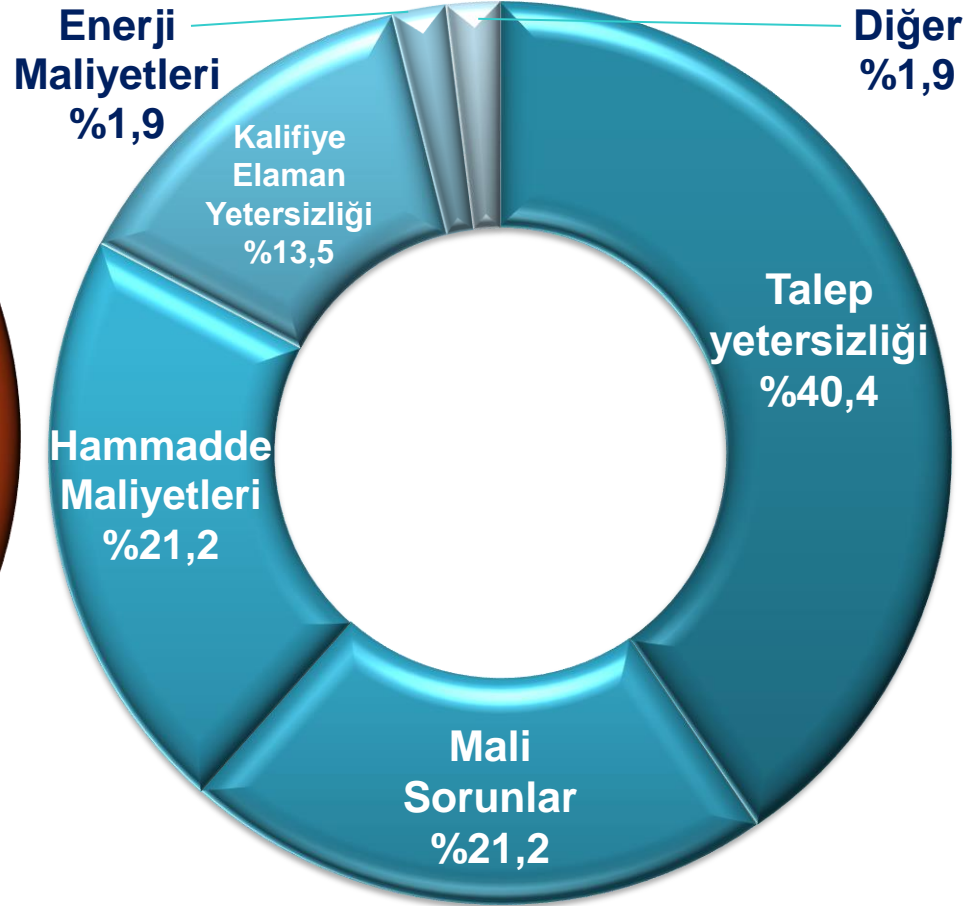

ATIL KAPASİTE İLE ÇALIŞMA NEDENLERİ

2023/IV

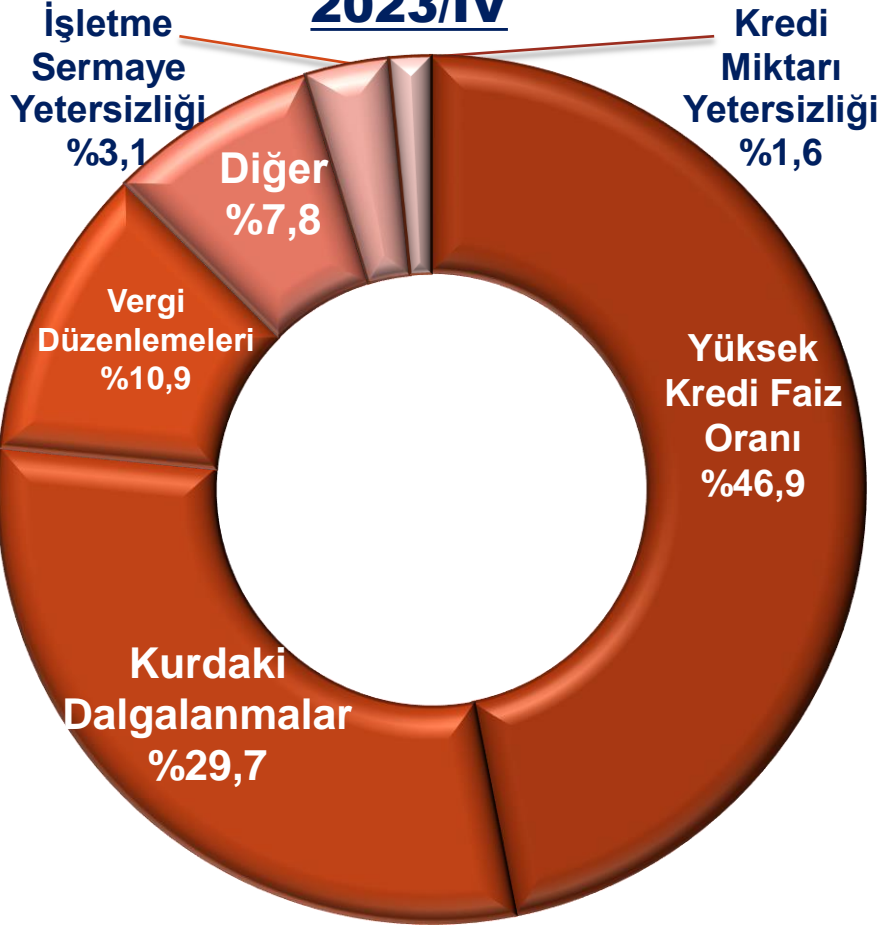
2024/I

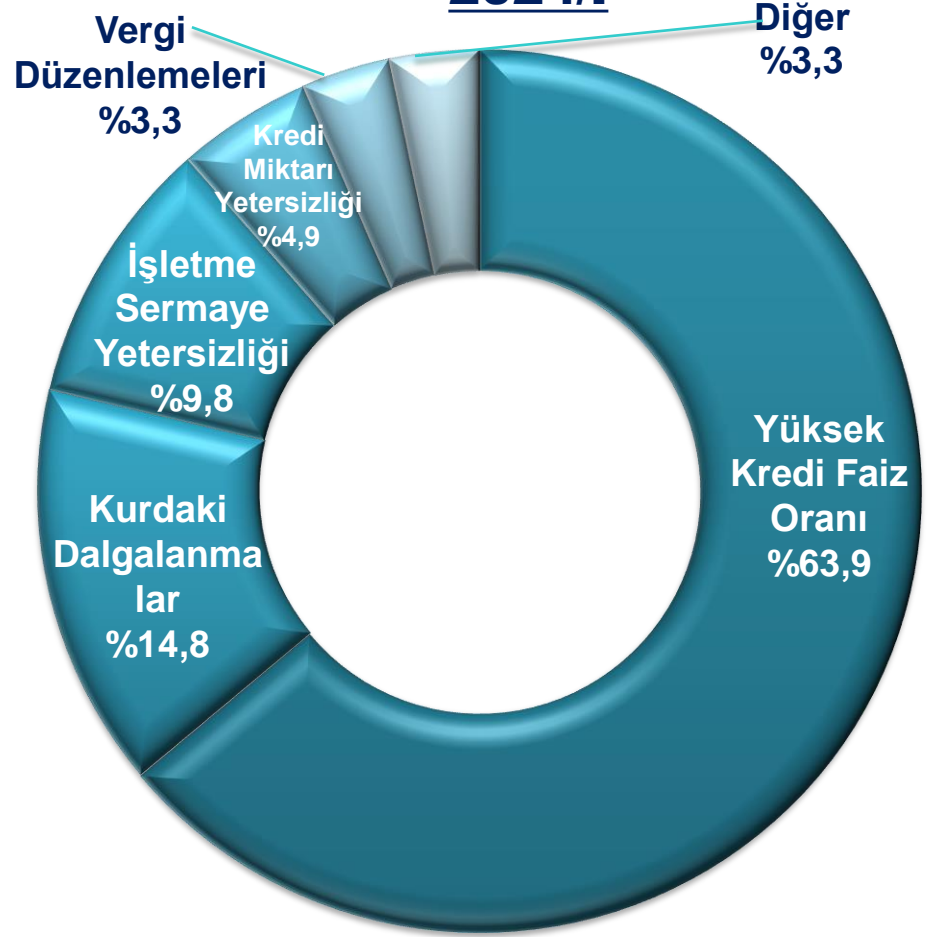
2024 yılının birinci çeyreği için ankete cevap veren firmaların **%40,4**'ü **talep yetersizliğini** atıl kapasite ile çalışmada öncelikli olarak göstermektedir. İkinci sırada **%21,2 hammadde maliyetleri** ile **%21,2 mali sorunlar** ve üçüncü sırada **%13,5 kalifiye eleman yetersizliği** yer almıştır.

MALİ SORUNLARIN NEDENLERİ

2023/IV

2024/I

2024 yılı I. çeyrekte mali sorunların nedenleri;

%63,9 ile ilk sırada **Yüksek Kredi Faiz Oranı**, ikinci sırada **%14,8** ile **Kurdaki Dalgalanmalar**, üçüncü sırada **%9,8** ile **İşletme Sermaye Yetersizliği** ve **%4,9** ile **Kredi Miktar Yetersizliği** gelmektedir.

TALEP YETERSİZLİĞİ SEBEPLERİ

2023/IV

İÇ TALEP
YETERSİZLİĞİ

%23

İÇ ve DIŞ TALEP
YETERSİZLİĞİ

%57

DIŞ TALEP
YETERSİZLİĞİ

%21

TALEP
YETERSİZLİĞİ
SEBEPLERİ

2024/I

İÇ TALEP
YETERSİZLİĞİ

%31

İÇ ve DIŞ TALEP
YETERSİZLİĞİ

%52

DIŞ TALEP
YETERSİZLİĞİ

%17

Atıl Kapasite ile çalışma nedenlerinden ilk sırada gösterilen talep yetersizliğinde **2024 yılı birinci çeyrekte** firmaların **%52'si iç ve dış talep yetersizliğinin birlikte yaşandığını** belirtmiştir.

HAMMADDE MALİYETLERİ

2023/IV

2024/I

Atıl Kapasite ile çalışma nedenlerinden 2. sırada gösterilen hammadde maliyetlerinde **2024 yılı birinci çeyrekte** firmaların, **%75'i hem yerli hem de ithal hammadde temininde** sorun yaşadığını belirtmiştir.

EK TABLO 1

ATIL KAPASİTE İLE ÇALIŞMA NEDENLERİ

(%)	Mali Sorunlar	Talep Yetersizliği	Hammadde Maliyetleri	Enerji Maliyetleri	Kalifiye Eleman Yetersizliği	Diğer
2020/IV	10,2	55,1	12,2	4,1	6,1	12,2
2020/YILLIK	14,9	49,5	12,5	5,5	3,8	13,9
2021/I	19,3	43,9	22,8	5,3	1,8	7,0
2021/II	15,1	37,7	24,5	1,9	5,7	15,1
2021/III	10,5	38,6	24,6	8,8	3,5	14,0
2021/IV	19,0	29,1	27,8	10,1	7,6	6,3
2021/YILLIK	16,0	37,3	24,9	6,5	4,7	10,6
2022/I	18,6	35,6	18,6	6,8	6,8	13,6
2022/II	21,8	21,8	26,4	6,9	5,7	16,1
2022/III	16,7	37,5	23,6	9,7	6,9	5,6
2022/IV	10,6	25,8	25,8	12,1	10,6	15,2
2023/I	12,7	44,4	19,0	9,5	9,5	4,8
2023/II	25,0	29,2	26,4	4,2	2,8	12,5
2023/III	14,5	35,5	12,9	8,1	9,7	19,4
2023/IV	7,5	54,7	18,9	1,9	9,4	7,5
2024/I	21,2	40,4	21,2	1,9	13,5	1,9

EK TABLO 2

MALİ SORUNLARIN NEDENLERİ

(%)	Yüksek Kredi Faiz Oranları	Kredi Miktarı Yetersizliği	İşletme Sermaye Yetersizliği	Vergi Düzenlemeleri	Kurdaki Dalgalanmalar	Diğer
2020/IV	36,4	18,2	19,7	10,6	4,5	10,6
2020/YILLIK	25,9	10,6	12,9	10,6	27,0	13,2
2021/I	27,3	2,3	10,2	10,2	43,2	6,2
2021/II	31,8	6,1	10,6	9,1	34,8	7,6
2021/III	27,0	2,7	2,7	2,7	58,1	6,8
2021/IV	14,3	7,1	7,1	3,1	62,2	6,1
2021/YILLIK	25,1	4,6	7,7	6,3	49,6	6,7
2022/I	30,1	3,6	3,6	2,4	48,2	12,0
2022/II	25,0	8,0	6,3	3,6	51,8	5,4
2022/III	22,4	15,0	11,2	2,8	41,1	7,5
2022/IV	25,8	11,2	11,2	5,6	30,3	15,7
2023/I	28,4	16,0	11,1	7,4	27,2	9,9
2023/II	28,1	14,6	9,4	6,3	27,1	14,6
2023/III	46,1	9,2	6,6	1,3	27,6	9,2
2023/IV	39,5	1,3	2,6	9,2	25,0	6,6
2024/I	63,9	4,9	9,8	3,3	14,8	3,3

EK TABLO 2**NET GERÇEKLEŞEN YENİ SİPARİŞLER**

	YENİ SİPARİŞLER (%)			
	ARTTI	AZALDI	AYNI KALDI	NET DURUM
2019/IV	27,4	21,5	51,1	5,9
2020/I	20,3	46,8	32,9	-26,6
2020/II	22,9	52,9	24,3	-30,0
2020/III	39,8	33,1	27,1	6,8
2020/IV	36,4	39,4	24,2	-3,0
2021/I	42,0	18,2	39,8	23,9
2021/II	42,4	13,6	43,9	28,8
2021/III	39,2	23,0	37,8	16,2
2021/IV	37,8	25,5	36,7	12,2
2022/I	43,4	19,3	37,3	24,1
2022/II	38,4	18,8	42,9	19,6
2022/III	38,3	27,1	34,6	11,2
2022/IV	29,0	39,3	15,0	-10,3
2023/I	38,3	37,0	24,7	1,2
2023/II	25,0	30,2	44,8	-5,2
2023/III	31,6	30,3	38,2	1,3
2023/IV	15,6	35,9	48,4	-20,3
2024/I	27,9	34,4	37,7	-6,6

EK TABLO 3

FASON ÜRETİM

DÖNEM	FASON ÜRETİMİN TOPLAM ÜRETİM İÇİNDEKİ PAYI (%)
2019/IV	52,40
2020/I	35,33
2020/II	50,14
2020/III	46,06
2020/IV	66,89
2021/I	66,72
2021/II	56,56
2021/III	48,45
2021/IV	36,76
2022/I	44,82
2022/II	40,57
2022/III	34,07
2022/IV	39,56
2023/I	42,00
2023/II	45,57
2023/III	38,60
2023/IV	48,80
2024/I	38,76